

Bava Metzia (25b)

The Rabbis taught in a Baraisa: — המוצא סלע בשוק — **If one found a sela coin in the market,** — ומצאו חבירו ואמר לו — **and his fellow encountered him and said to him:** — "The coin is mine," and the claimant went on to state one of the following features of the coin: — חדשה היא — **"It is new";** — or — נירונית היא — **"it is a Neronian";** — or — פלוני היא — **"It is of king so-and-so,"** — לא אמר כלום — **he has said nothing of significance,** and the finder may keep the coin. — ולא עוד — **Not only that,** — אלא אפילו שמו — **he has said nothing of significance,** — לא אמר כלום — **he has said nothing of significance,** — לפי שאין סימן למטבע — **because there is no valid siman for a coin.**

The Gemara explains:

For [the finder] can say: — דלמא אפוקי אפקה — **Perhaps [the claimant] spent [the coin],** — ומאיניש אחריןא נפל — **and it fell from another person.**

Bava Metzia (23b)

The master said in a Baraisa: — חביות של יין — **If one found barrels of wine,** — or of oil, — ושל תבואה — **or of grain,** — or of dried figs, — ושל גרוגרות — **or of dried figs,** — or of olives, — והא תנן — **But we have learned in a Mishnah:** — כדי יין — **If one found jugs of wine** — or jugs of oil, — וכדי שמן — **or jugs of oil,** — חייב להכריז... — **he is obligated to announce his find...**

The Gemara's final answer:

Abaye said: — אפילו תימא — **You may even say** — that **this Mishnah and this Baraisa both deal with a sealed [container],** — ולא קשיא — **and still there is no contradiction.** — כאן — **Here,** in the Mishnah, — קודם שנפתחו האוצרות — **it deals with a sealed container found before the storehouses opened,** i.e. before the season in which the winemakers sell to the storekeepers. In that case one must announce a container with such a seal. — כאן — **Here,** in the Baraisa, — לאחר שנפתחו האוצרות — **it deals with a sealed container found after the storehouses opened** to sell wine to the storekeepers. In that case one who finds a container with such a seal may keep it.

The Gemara cites an incident in which Abaye actually ruled according to his distinction: — **This is like that** ruling which was issued in the case of **Rav Yaakov bar Abba,** — אשכח חביתא דחמרא — **who found a barrel of wine** — שנפתחו האוצרות — **after the winemakers' storehouses had opened** and their wine was sold to the stores. — אָתָא לְקַמְיָה — **He came before Abaye** to ask what he should do with the wine. — אָמַר לֵיהּ — **[Abaye] said to him:** — זיל שקול לנפשך — **"Go take it for yourself."**

מטבע שנסדק

רמב"ן (בבא מציעא כה:)- אם נתן בה סימן נסדקה היא בכך ובכך מחזיר, ומה שאמר רבינו ז"ל דאמרינן דילמא אפוקי מפקה תפתר בשמו כתוב עליה, דאף על גב דודאי ידיעא מילתא דדידיה הות חוששין שמא הוציא את זו ומאחר נפלה והוא אבד אחרת כיוצא בה, והרי היא כדבר שאין בו סימן, הא לאו הכי אין חוששין כשם שאין חוששין למכירה במציאה אחרת.

מצות השבה (רסב, יג) - וצריך להוסיף דנסדק הוי סימן משום דלא חיישינן דבכל מטבע היה סדק, אבל בשמו מסתמא כתב על מטבעות אחרות. [ועל פתחי חושן (ה, סקי"א)].

ריטב"א (בבא מציעא כה:) - מעות להוצאה קיימי ואיכא למיחש שמא הוציאם, אבל למכירה לית לן למיחש, שאין לנו להוציא ממון מחזקת בעליו אלא אם כן בדבר העומד לימכר כחבית רשומה אחר שנפתחו האוצרות וכדאיתא לעיל [כג:]. דברות משה (הערה לד) - לפי תירוץ זה גם במטבע שנסדקה ואומר האובד שסדוקה היתה אינו סימן שהרי חוששים שהוציא כבר מטבע זה.

שלחן ערוך (חשן משפט רסב, יג) - במה דברים אמורים שמחזירים מטבע בסימנים שאמרנו אבל אם אין בו סימנים הללו אפילו אמר רשומה היא בחותם מלך פלוני או אפילו אמר שמי כתוב עליה אין מחזירין לו מפני שמטבע ניתן להוצאה ושמה הוציאה ומאחר נפלו. רמ"א - ויש אומרים דנסדק במטבע הוא סימן.

לאחר שנפתחו האוצרות

תוספות (בבא מציעא כג:) - שבעל הבית אחד מוכר להרבה חנוונים וכולם רשומים בענין אחד.

ריטב"א (שם) - נכנסים בני אדם לראות החביות ומכירין כלם ברושמי החביות ואין הרושם סימן. ולא עוד אלא דכיון דנפתחו האוצרות אין ידוע אם נאבדה החבית לבעל הבית או ללוקח, ודומה למאי דאמרינן לקמן אין סימן למטבע דדילמא אפקה.

מספר בכסף

אולם המשפט (רסב, יג) - בשטרות הממשלה הנהוגים כל אחד במספר מיוחד ואם כן כל אחד יש לו סימן בפני עצמו והוא כנסדק דמהני... ואם כן בהני שטרות דאין דרך כל כך להתבונן על המספר המיוחד לו והוא כבא מאליו. וכן דאיכא למתלי דלא ידע אפילו זה ידע לא מהני כדכתבנו בסמוך [דכיון דאיכא למתלי דלא ידע גם היודע מתייאש] וצריך עיון.

ערוך השלחן (רסב, טז) - ולדעה זו [של הרמ"א] גם בשטרות המלוכה שכולם עשויין בתמונה אחת אם נתן סימן שיש עליה חתך במקום פלוני או איזה סימן אחר שאין בכל המין כיוצא בזה, וכל שכן אם נותן סימן ברושם המספר שלה, הוא סימן.

מצות השבה (רסב, יג) - בדולרים שלנו באמעריקא יש מספר מיוחד לכל דולר אבל אין דעת האדם עליו ובודאי אינו מסתכל בהמספר, ואם נאבד ממנו הדולר בודאי מייאש, ואפילו אם יש איש אחד שזוכר המספר מכל מקום אין המוצא מחויב לחשוש שהאובד יודע המספר. ומה שכתב הערוך השלחן "ברושם המספר שלה" מסתברא דבמדינתנו היה המספר על השטר ידוע לבעל השטר.

פתחי חושן (ה, י) - אם בא אחד ונתן סימן המספר ויכתיב שלא נתייאש אפשר דדמיא לנסדק שנחלקו הראשונים. ובכרטיס הגרלה אפשר שהמספר סימן אף לחייבו להכריז שכן דרך בני אדם לשים לב למספר, אלא שאפשר שיש לחייב את האובד לתת סימן גם במקום קניית הכרטיס אם הוא מודפס עליו.

סימנים אחרים בגוף החפץ

תורת האבידה (ז, ה) - שם בדבר שנאבד הרי הוא סימן ויתנו למי שיאמר ששמו רשום בדבר שנאבד לו... אפילו אם באותו מקום הוחזקו שני אנשים באותו שם, דמכל מקום יחזירנו למי שבא לבקשו ונותן שמו. משפט האבידה (עמ' רלא) - אם מצא טבעת... באופן הרגיל ליכא סימנא דהמין דהוא זהב אינו סימן, וגם אם הוא מזהב צהוב או לבן אינו סימן... ומספר הקריצות לא רמיא אדעתיה דאינש ואין לתלות שמכירים אדם ואין להכריז עבורו... אמנם ביש בו סימן כגון דחרות עליו השם ברמז כגון א.ב. וכהאי גוונא צריך הכרזה. השבת אבידה כהלכה (ד, ד) - סימן שאין דרך בני אדם לשים לב אליו, כגון שריטות קטנות בחפץ, לכלוך שאינו בולט, מספר גדול של ניקובים בכרטיסיה... אינו חייב להכריז. תורת האבידה (ח, יג) - המוצא כרטיסיה רגילה של אוטובוס... אין סימן לבעלים מצד מספר הכרטיסיה משום דלא מצוי כלל דאדם שם לב לאותו מספר, ולא מצד מנין הניקובים שבכרטיסיה משום שבשוק ישנם הרבה אנשים עם כרטיסיה באותו מספר ניקובים, באופן שגם מאבד הכרטיסיה הנ"ל מתייאש ממנה. משיב בהלכה (ח"ח) - צ"ע אם הגלע"ץ שנמצא בו הוא סימן דאין זה דומה לנסדק המטבע דהוא סימן דש"ה הכא דדרך יהלומים שיש להם גלעץ והוא כדבר השכיח, אך אפשר דיש בו סימן המקום של הגלעץ.